

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna pett-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravnništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Obračun.

Povodom zasedanja kranjskega deželne zboru piše Kamila Theimer:

Tako se torej vendar snide vroče zaželjeni deželni zbor, ki se ga gotovi ljudje tako boje in prinese, sodeč po človeški previdnosti, ne samo ustavno določeni, nego tudi moralni obračun. Prizadevanjem dr. Šusteršiča in njegovih zaplečnikov se ni posrečilo izposlovati pri vladi, da bi ostala zaprta parlamentarna tribuna, pred katero morajo polagati račune o svojih dejanjih in mislim, da se ne motim, če pripisujem ta prvi popolni neuspeh sedanjih mogotcev predvsem razkritjem v Pavšlerjevi aferi. Odkar so Šusteršič in njegovi tovariši na krmilu, je vlada sedaj prvič odločila proti njim in se ni, kakor dosihdob slepo vklonila njihovemu diktatu. Božji mlini pač ne meljejo samo zanesljivo, nego večkrat tudi hitreje, kakor je marsikomu ljubo!

Znamenja začenjajoče se zarje je bilo pač že dlje časa zapaziti tistim, ki znajo videti. Vzlic vsem tozadevnim prošnjam ni izšel noben, niti najsramežljivejši oficijozni dementi mojih žaljivih obdolžitev in je bila objektivnot justice v mojem procesu popolna in nad vsak dvom vzvišena. V pravni državi so to pač ob sebi razumljive stvari, a vendar pomenijo v tem slučaju mnogo več! Potem rzsodba poljedelskega ministrstva o tožbi delniške družbe za papirno in tiskarsko industrijo Leykam - Josefstal proti deželi na korist tej družbi in brzojavno izdano poročilo, da je ustaviti dela na Završnici. Zdaj nazadnje pa še sklicanje deželne zboru! Če niso vsa znamenja pomotna, potem ne ostane dr. Šusteršiču niti toliko časa, da napravi svoj politični testament, predpostavlja, da ga ni že napravil.

Ne, gospod dr. Šusteršič, še deželni glavar na Kranjskem in bivši zaupnik krone, danes vas tudi več prijateljstvo deželne predsednika in zavarovalna pogodba z njim na medsebojno podpiranje ne obvaruje več pred neizogibnim koncem. Naše vlade imajo sicer dobre želodce, a da

bi mogle prebavljati mlinske kamne, tako daleč še nismo. Zadnji čas se je pač dosti preveč nabralo in na zavarovanje svojega lastnega hrbta mora vlada pri vsi svoji uslužnosti sem in tja vendar misliti. Vrh tega sedi na vašo nesrečo sedaj na ministrski klopi mož, ki ni samo najboljši resortni minister svoje stroke, kar jih je Avstrija imela nekaj desetletij sem, nego ima tudi nekaj tega, kar se imenuje čut za moralno snažnost in je poleg vsega tega še jurist. Ta jurist ne prenese Pavšlerjeve afere, to bi vam bila jaz lahko naprej povedala, moj gospod deželni glavar, kakor ni prenesel Leykam - Josefstalske afere in kakor ne bo prenesel gospodarjenja pri »Gospodarski zvezi« in pri »Zadružni zvezi«, čim bo opozorjen, kako se godi pri teh »dobrodelnih institutih«. Ta je takoj spoznal, da se je v Pavšlerjevi aferi zgodil čisto navaden švindl, pri katerem je bila dežela postavljena v ospredje, ker bi se tako laglje dobila koncesija in laglje izvedla cela transakcija, kakor če bi se takoj od začetka priznalo, da gre samo za lastni žep. Deželni zbor bo sedaj moral preiskati neresnična poročila deželne odbora in dognati, kako se je moglo zgoditi, da imata dva različna, na popolnoma drugačni podlagi sloneča odloka deželne odbora z dne 25. januarja, oziroma 31. januarja t. l. eno in isto številko, kakor bo moral po vzgledu francoske veseloigre »Cache - cache« iskati v predloženih računih onih 60.000 kron davčnega denarja, ki so bili izdani za priredbo zasebnega stanovanja gospoda deželne glavarja v deželnem dvorcu; da se je mogel ta popolnoma neopravičljivi izdatek skriti, je bilo treba vpeljati nov, čisto poseben način budgetiranja!

Šalo na stran! Deželni zbor čaka sedaj mnogo gradiva za delo in bi za temeljito pretresanje tega gradiva bilo potrebno večmesečno zasedanje. Tu imamo pred vsem že omenjeni milijon, ki je bil za zgradbo Završnice ven vržen. Pri gradbi Završnice se je postopalo tako brezglavo, brezmiselno in brezsmotreno, da se to postopanje ne da drugače tolmačiti,

kakor s švindlerskimi nameni. Vse v nasprotju z izrečnim sklepom deželne zboru — nobene koncesije, nikakega rentabilitetnega računa — podjetje, o katerem pravijo strokovnjaki, da je tudi tehnično naravnost smešno! **Dalje gradba nove cese, ki veže Škofjo Loko z železniško postajo na Trati;** ta cesta je vsega skupaj samo za celih 200 metrov krajša, kakor še dobro ohranjena stara cesta, a je zahtevala drago stavbo novega mostu ter ima toliko ovinkov, da je za novotvorjeni avtomobilni promet na tej progi neporabna. In last but not least — **imenovanje bivšega kajzarja in bankerotiranega deželne poslanca Bartola kot »kmetijskega veščaka« v VI. činovnem razredu deželne uradnikov.** Vse to in še marsikaj drugega zasluži pozornost deželne zboru, kateremu naposled tudi ne more biti vseeno, na kak način je gospod deželni glavar prišel do svojega dostojanstva in kako je preprečil za ves slovanski jug monarhije narodno - gospodarsko tako važen zavod, **kakor bi bil seminar za kmetijske učiteljice,** samo ker iz tega ni mogel zasekovati političnega kapitala. Če bo sedanje ravnanje v deželnem gospodarstvu še nekaj časa trajalo, bo deset milijonov zadnjega posojila kmalu do slednjega vinarja porabljenih in **zvišanje deželne doklad za 100 odstotkov in morda še več bo neizogibna posledica.** To bo pač čutila tudi država, zakaj če industrija v takih razmerah ne bo posnemala francoskega in nemškega vzgleda in s svojimi kapitalijami raje zamenjala na industriji itak revno Kranjsko z mladimi balkanskimi državami, to je še odprto vprašanje, na katero bi pa jaz za svojo osebo pritrjevalno odgovorila.

Deželni zbor se bo gotovo tudi nekoliko podrobneje bavil s takozvanimi »dobrodelnimi zavodi« vladajoče klike, bolj intenzivno, kakor do sedaj.

Kamila Theimer.

Nabirajte za „Sokolsko zvezo“!

Kranjski deželni zbor.

V sredo so se zopet zbrali kranjski deželni poslanci k zasedanju. Kakor je pokazala prva seja, ne bo to zborovanje plodovito in je sploh po našem mnenju nepotrebno, da bi se poslanci zbrali, kajti klerikalna klika gospodari nemoteno kakor sama hoče in gre preko vseh očitanj z največjo nesramnostjo k dnevnemu redu. Večino ima in sklone, kar sama hoče. Vsi drugi poslanci so brez moči.

Prva seja je bila jako burna vsled grde žalitve hudobnega duha kranjske dežele dr. Lampeta, ki je razžalil vso napredno stranko. Ta človek je tako ludoben, da se je naravnost čuditi, da sme oseba, v kateri je združena največja zloba in krivičnost, nositi duhovniško obleko. Toda vera in vse, kar je z vero v zvezi, je našim klerikalcem že davno prazen nič, oziroma le plašč, v katerega se ogrinjajo, da izvršujejo pod njim najhujše krivičnosti in hudobije. Res vernemu človeku mora kri zavreti spricho podlosti, ki se ugani z vero, spricho dejanj, ki jih izvršujejo katoliški duhovniki. Kmetje, kako dolgo boste še to prenašali, ko imate vi v rokah moč, da vržete to sodrgo iz deželnega dvorca?

Vrnimo se k deželnemu zboru.

Napredni poslanci so vložili mnogo nujnih predlogov in interpelacij, med temi predlog, da se izvoli odsek petorice izmed vseh treh strank, kateremu naj deželni odbor nemudoma predloži vse spise in ves material glede električne gradbe na Završnici, interpelacijo v zadevi deželnega poročstva za vloge »Ljudske posojilnice« in prevzetja deželnega jamstva 2 milijonov kron za kranjske zadrage, glede krivične razdelitve gasilskega sklada gasilnim društvom, glede persekucije naprednih županov, glede disciplinarne preiskave proti pazniku deželne prisilne delavnice Bučarju, glede izločitve dežele Kranjske iz okrožja delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu ter glede krivične razdelitve draginjskih doklad učiteljem.

Takoj v popoldanski seji je deželni glavar dr. Šusteršič odgovarjal glede deželnega poročstva za »Ljudsko posojilnico«. Rekel je, da sklepu deželnega odbora za poročstvo ni treba Najvišjega odobrenja. Tako se je izjavil tudi deželni predsednik. Na interpelacijo glede električnih central na Završnici je odgovarjal dr. Lampe, ki je Pavšlerjevo zahtevo, da mora deželni odbor kupiti njegove koncesije, ker je z njim sklenil tako pogodbo, zavračal kot neresnično. Rekel je naravnost, da je Pavšler krivo prisegel v tem oziru in da je s to prisego napravil izpit za sprejem v narodno - napredno stranko. Lopov! Narodno - napredni poslanci so kakor en mož poskočili in začeli kričati nad tako brezsravno, gnusno, edino le od katoliškega duhovna Lampeta možno žalitev. — Dr. Tavčar je kričal: Tega človeka je že bog

sam kaznoval! Sramota! Poslanec Ribnikar: Lampe je največji gauner na Kranjskem! Falot! Hrušč in razkačenost naprednih poslancev je bila tolika, da se je morala seja prekiniti. Medtem se je sestal disciplinarni odsek in tedaj je mogočni glavar izrekel grajo dr. Lampetu in dr. Tavčarju, poslanca Ribnikarja je pa izključil iz seje. »Namesto Lampeta moram iti jaz!« je ta zaklical in odšel.

Potem se je nadaljevala debata o električnih napravah na Završnici, v katero so posegli napredni poslanci: dr. Novak, dr. Tavčar in dr. Triller, ki so izjavili, da hočejo izsiliti od večine jasnost in natančne račune ter zahtevati, da se po strokovnjakih dožene popolna jasnost. Debata o tem se je prekinila in glavar je naznanil prihodnjo sejo v orek, dne 30. septembra.

To je jasna slika prve seje, v kateri je najbolj značilno lopovstvo dr. Lampeta, katoliškega duhovnika in predstavitelja klerikalne stranke.

Novice z Balkana.

Opravičenje bivšega bolgarskega ministrskega predsednika Gešova.

Kdo je zakrivil bratomorno vojno med Bolgari in Srbi, to je vprašanje, ki se razpravlja sedaj na Bolgarskem. Pristaši vlade, ki je sedaj na krmilu v Bolgariji, skušajo sedaj vso krivdo za to zvaliti med drugim tudi na bivšega ministrskega predsednika Gešova, o katerem je notorično znano, da se je trudil z naravnost nadčloveškimi močmi, da prepreči bratomorno vojno, ter mu podtikajo, da je on sestavil besedilo znane prepotentne brzojavke carju Ferdinandu na ruskega carja, s katerim je Bolgarska odklonila rabsodišče carja Nikolaja o bolgarsko - srbskem sporu. Na to podtikanje in očitaje odgovarja sedaj bivši ministrski predsednik Ivan Gešov v sofijskem »Miru«. Gešov piše med drugim: »Povsem neutemeljeno je očitaje, da sem jaz nagovoril carja Ferdinanda, naj odpošlje na telegram ruskega carja znani brzojavni odgovor, odgovor, ki je bil enako žaljiv, kakor usodepoln. Predvsem konstatiram, da sem jaz že dne 3. aprila v zgodovinski seji ministrskega sveta, ki se je vršila v Odrinu pod predsedstvom carja Ferdinanda in v navzočnosti generala Savova, z vso odločnostjo predlagal mirno rešitev vseh sporov s Srbijo in Grki, opozarjajoč na to, da imamo proti sebi tudi Romune in Turke, ako krenemo na drugo pot. Temu svojemu prepričanju sem ostal tudi zvest in sem žrtvoval raje mesto ministrskega predsednika, kakor da bi se izneveril temu svojemu geslu. Ako bi bil moj trud, da se vsi spori s Srbi in Grki rešijo potom rabsodišča, uspešen, bi se bila v kali preprečila srbsko - grška zveza, srbske zahteve bi bile manjše in naša politika bi bila venčana s popolnim uspe-

hom. Moj trud je bil žal zaman in sedaj se mi krči srce nad našo veliko nesrečo.« — Pripominjamo, da je po zanesljivih naših informacijah vse absolutno točno, kar navaja Gešov v svojo obrambo, in lahko trdimo: **Ako bi bila obveljala politika ministrskega predsednika Gešova, bi nikdar ne prišlo do bratomorne vojne in nikdar bi ne prišlo do strašne katastrofe, ki je spravila nesrečno Bolgarsko na rob propada!**

Bolgarska in Turčija.

Iz Carigrada in Sofije poročajo, da obstoja med Bolgarsko in Turčijo tajna zveza, da ob primernem času z orožjem iztrgata Grški Solun in Kavalo ter ustvarita tam avtonomno državo. Zdi se pa, da je to le slepilo za bolgarsko prebivalstvo, ki ni zadovoljno s takim mirom.

Bolgarska vlada je dovolila, da transportira Turčija svoje čete iz Trakije preko Dedeagača. Zato je dovolila Turčija, da smejo Bolgari uporabljati železnico preko Dimotike v Dedeagač, dokler ne bo zgrajena nova železniška proga Plovdiv-Dedeagač.

Grška in Turčija.

V Atenah vlada hudo razburjenje, ker grško - turška pogajanja ne napredujejo in ker Turčija še vedno ne demobilizira svoje vojske, marveč jo še vedno ojačuje. Grška vlada je pod temi okoliščinami sklenila, da za sedaj usavi demobilizacijo in grški ministrski predsednik Venizelos bo najbrže poslal velesilam noto, v kateri opozarja na to, da Grška sedanjega položaja ne more vzdržati, ker ji provzroča stalno vzdržavanje vojske velike finančne težkoče. Baje sta nemški in francoski veleposlanik v Carigradu pritisnili na porto, da naj vendar že enkrat sklone mirovna pogajanja z Grško. Rešid beg, turški delegat za ta mirovna pogajanja pa se je baje izrazil, da obstojata med Grško in Turčijo še dve popolnoma nerešeni točki, in sicer vprašanje vakufa in narodnosti. Porta razume pod vakufskim vprašanjem samo verske ustanove, ne pa celega kompleksa državnih posesti. Kar se tiče narodnega vprašanja, ne bo Turčija nikdar privolila, da bi muzlimani v pokrajinah, ki so jih anektirali Grki, prišli v grško državljansko zvezo. Pri tem igra vprašanje kalifatov odločilno vlogo. V mirovni protokol se mora sprejeti točka, ki garantira varstvo posesti muzlimanov. Končno je sporočil Rešid beg, da bo imenovan za bodočega poslanika v Atenah Galib Kemaly beg.

Albanski roparji. — Pred vojno z Albanci.

Po srbskih vojaških poročilih z dne 19. in 20. t. m. se boji z Albanci vedno bolj širijo ter prihajajo vedno nevarnejši. Albanske kolone, več tisoč mož, so že od petka sem zapletene v hude boje. Albanske čete imajo popolnoma moderno orožje, namesto artilerije pa se poslužujejo ročnih bomb. Napadi na Dibro so bili po-

sebeno hudi. Tam so poskusili Albanci napad ponoči. Razvil se je silno krvav boj. Albanci so v tem boju izgubili 70 mož, na srbski strani je bil ubit podčastnik Palić. Albanske čete so zbežale. Srbi so nato zasedli vas Peškopeja. Iz Djakovice poročajo tudi o krvavih spopadih. Tam so izgubili Albanci 10 mrtvih in še mnogo več ranjenih. Na celi meji se vrše spopadi in srbski obmejni poveljniki so zaprosili za ojačenja. Malisori so pri reki Djakovici izvršili napad na Srbe ter zasedli nekaj srbskih vasi. Vendar so jih Srbi krvavo zavrnil. Albanci so imeli 200 mrtvih, na srbski strani pa je bilo 32 mrtvih in ranjenih, med njimi tudi nekaj častnikov. Srbi so zasedli važne strateške točke. Isa Boljetinac poveljuje skupaj z nekaterimi bolgarskimi častniki četi nad 5000 mož. Pri Biskupiji je prišlo do krvavega boja, v katerem so izgubili Albanci 170 mrtvih, na srbski strani je padel en stotnik in 42 vojakov. 27.000 oboroženih Albancev koraka proti Dibri.

Srbija je obvestila velekaabinete, da bo storila odločilne in energične korake proti upornim in vpadajočim Albancem. Med velekaabineti se je vršila nato izmenjava misli. Komisija za določitev severnih albanskih mej bo odšla v kratkem na mejo, da dožene, koliko je resnice na albanskih vpadih. **Kakor hitro bodo dobili velekaabineti obvestilo, da so vpadi sistematični in organizirani, se hoče tripelententa zavzeti za to, da dobi Srbija polno moč, da z energičnimi operacijami napravi mir.**

Tretja balkanska vojna.

Albanci so se organizirali in pod vodstvom vojnega ministra svoje vlade Ise Boljetinca vpadli v od Srbov in Črnogorcev zasede kraje. Zažgali in razrušili so vse obmejne vasi do Dibre in pomorili vse kristjane. Prebivalstvo iz Dibre je še pravočasno zbežalo in majhna srbska posadka se je morala umakniti pred albansko premočjo. Albanci so oboroženi s topovi, brzostrelnimi topovi in strojnimi puškami. Srbi so nato mobilizirali več divizij in bodo Albance pognali nazaj v gorovje, a tudi zasedli vse važnejše strateške točke ob albanskem ozemlju na meji. Albanci so vzeli tudi mesto Tuzi in pregnali malo črnogorsko posadko. Tudi Črna gora bo mobilizirala svojo vojsko.

Po zavzetju Dibre so prodirali Albanci v dveh kolonah proti Strugi, Kičevu in Djakovici. Na svoji poti so opustošili vse kraje, kamor so prišli in morili prebivalstvo. Zavzeli so tudi Biskupejo. Mesto Kičevo so napol požgali. Albancem se je postavila v bran ena srbska stotinja s štirimi častniki. Vnel se je strahovit boj. Srbska stotinja ni mogla ustaviti velikanske premoči ter je podlegla. Bila je do zadnjega moža pobita.

Tudi Djakovica je že v vsjaških rokah.

6000 Albancev pod poveljništvom Jusuf Elesina je vpadlo v pokrajine ob Črnem Drinu. Albanci požigajo vasi in more prebivalstvo. Na celi črti se vrše boji. Albanske čete so vpadle tudi v Ljumo ter so dospele v bližino Prizrena. Prišlo je do spopadov med srbskimi četami in Albanci. Albanci so podlegli.

Albanci so napadli tudi že Prizren. Njih prvi naskok je bil odbit. Albanci pa se pripravljajo, da naskok ponove. Srbskim četam se je posrečilo zajeti večji albanski oddelek s častniki, med katerimi je tudi en častnik, ki govori samo nemško.

Razgled po svetu

Parlament.

»Slovanska korespondenca« poroča: Že te dni bo storila vlada potrebne korake, da se reši mali finančni načrt tekom jesenskega zasedanja, da stopi mali finančni načrt 1. januarja 1914 v veljavo, obenem pa tudi službena pragmatika za državne uradnike. Tudi naj se do tedaj izvrše deželam odkazi.

Drugo češko vseučilišče.

V sto čeških, moravskih in šlezkih mestih so se vršila v nedeljo javna manifestacijska zborovanja, katera so priredili češki in drugi slovanski dijaki za drugo češko vseučilišče, in sicer v Brnu. Na vseh shodih so sprejeli zborovalci enako se glaseče resolucije.

Zvišanje rukrutnega kontingenta.

»Neues Wiener Tagblatt« ima oficijsko poročilo iz Budimpešte glede zvišanja rekrutnega kontingenta. V tem vprašanju ni prošlo med vojno upravo in ogrsko vlado do nikakega principijalnega sporazuma. Ogrska in avstrijska vlada sta si v tem edini, da morajo biti z ozirom na slab gospodarski položaj države vojaške zahteve reducirane na minimum in da morajo biti te zahteve fiksirane, da vojna uprava ne bo mogla nastopiti zopet z novimi zahtevami. V krogih ogrske vladne stranke zatrjujejo, da obstojajo med grofom Tiszom in vojnim ministrom znatne difference.

Lex Kolisko.

Nižjeavstrijski Nemci se trudijo na vse mogoče načine, da bi se uveljavil zakon Kolisko, ki bi izključil češki jezik popolnoma iz Nižje Avstrijske. Državni poslanec dr. Pollauf je izvajal, da gre pred vsem za to, ali naj ostane Dunaj glavno mesto nemške Ostmarke, ali naj postane glavno mesto slovanske Westmarke. Najvišji krogi se morajo bati avstrijskih Nemcev! Nemci morajo določiti svoje stališče napram vladnim predlogom glede zvišanja rekrutnega kontingenta po stališču, ki je bo zavzela vlada v vprašanju zakona Kolisko. Zaradi svojih zahtev na Češkem naj

vprizore Nemci nekako splošno stavko v vsakem oziru, torej tudi bojkot.

Od 12. do 1. ponoči so nato udeleženci na tem famoznem zborovanju — Nemci so jih videli 500 — razgrajali po ulicah in kričali: »Doli s Čehi! Ven z zakonom Kolisko!«

Darilo Madžarja.

Tovarnar Deziderij Bayer je daroval povodom srečnega izida atentata na barona Skerlecza za pospešitev ogrsko-hrvaškega prijateljstva 10.000 kron pomadžarjevalnici družbi Julijan v Slavoniji in 10.000 kron za zagrebško reševalno društvo.

Nočno delo.

V Bernu se bavijo zopet z delom žensk in z vprašanjem nočnega dela za ženske in mladostne delavce. Dotična konferenca se je vnovič zedinila v principu na delavni čas 10 ur za vse ženske brez izjeme v starosti in za mlade ljudi do 16. leta Nočno delo naj bi bilo za vse mladostne delavce prepovedano. Kot maksimalna meja za vse v nočnem delu zaposlene mladostne delavce se je določilo 16. leto.

Slovenija

s Vihar v deželni zbornici. Potem, ko je klerikalna večina zavrnila razpravo v zadevi »Ljudske posojilnice«, je deželni odbornik dr. Lampe odgovarjal kot referent na neko Pibrovo interpelacijo v Pavšlerjevi zadevi. Kot referent deželnega odbora je imel dr. Lampe mirno in stvarno odgovoriti, kar je pač samo ob sebi umevno. Ali mali možicelj se je tudi pri ti priliki obnašal, kakor pijan klovn. S svojim somišljenikom Pavšlerjem je uganjal vsakovrstne neslane šale in prav videlo se je, kako malega fančeta preveva peklenko veselje, da je Pavšler zašpekuliral vse svoje premoženje. Končno se je povzpел do očitanja, da je Tomo Pavšler pod prisega krivo pričal. Narodno - napredni poslanci so te litanije tiho poslušali, ker je šlo za stvar, ki naj jo Pavšler in klerikalna stranka med sabo poravnata. Dr. Lampe je pa svoje dolge čenčarije končal z visoko donečimi frazami. Raztegnil se je na eni svoji nogi, pogledal na poslance narodno-napredne stranke, ter zakričal: **S tem krivim pričevanjem je napravil Tomo Pavšler sprejemni izpit za narodno - napredno stranko.** Ta falotarija je bila dobro premišljena, ker je Hefajst z deželnega odbora svoj govor čital s pole, kamor ga je bil napisal. Če sta mislila večina in dr. Lampe, da bodeta pri ti priliki doživela kak triumf, sta se oba korenito zmotila. Lampetov farški insult — da pripadajo v narodno - napredno stranko samo krivo-prisežniki — je povzročil odgovor, kakor ga večina in karikatura deželnega finanč-

nega ministra nista pričakovala. Lampe je bil ozmerjan kot še noben poslanec v ti zbornici. Iz vrst slovenskih naprednih poslancev se je dvignil orkan, ki je Lampeta kakor košček umazanega papirja odnesel s sabo. Skoraj pol ure so razsajali po dvorani klici: »Večjega lumpa, kot si ti, ga nima kranjska dežela! Položi račun o svojih vožnjah v dragem deželnem avtomobilu! Daj izkaz o svojih bogatih dijetah! Infamni obrekovalec, prekliči! To je falotarija! Pustite ga, saj ga je bog udaril še prej, kot je bil rojen! Ali te ni sram maševati in Kristusa jemati na svoj umazani jezik!« In tako dalje! Pri tem je dr. Lampe izgubil korajžo ter se je plašno skrival med Jarcem in Krekom. Prav kakor psiček, ki mu je bil odsekan rep! Pri vsem tem hrušču je bila zbornica brez vsakega vodstva — predsednik je zbežal, ker je bil krik in vik tak, da mu res ni mogel ničesar storiti. Vtisk je bil v celi zbornici, da zadeva krivda, in sicer izključna krivda dr. Lampeta, **da je v svoji sirovosti provociral prizore, ki so v prvi vrsti topli njega samega.** Vse to pa imenuje »Slovenec« v posebni izdaji obračun z narodno - napredno stranko! Take zabitosti je zmožen zgolj le »Slovenec«!

s **Dr. Krek in Kamila Theimer.** V zadnji številki smo bili radovedni, če se bo dr. Krek tudi udeležil deželnozbornskega zasedanja, kajti odkar se je pojavila Kamila Theimer v javnosti, ga ni bilo nikjer več na spregled in videti je bilo, da je pokopan za vedno. Toda dr. Krek je prišel v deželni zbor in imel je v gumbnici rdeč nagelj in rožmarin. Mož je sedel kot najnedolžnejše jagnje v zbornici, saj se je prejšnji večer opral in očistil nasproti javnosti v »Slovenču«. Priobčil je uvodni članek in v njem izjavo Kamile Theimerjeve, v kateri izjavlja, da je bilo vse, kar je o dr. Kreku in njegovih odnošajih do sebe pisala, laž in obrekovanje, da ni nikoli imela razmerja z njim in vse le iz maščevanjaželjnosti storila, ker je bila vanj zaljubljena, a on od nje ni hotel ničesar vedeti. Dr. Krek pa sam ničesar ne taji direktno, ampak le s skrbno sestavljenimi stavki skuša vso stvar v lepo luč spraviti in sebe kot človeka, ki je po krivici preganjan od gđc. Theimerjeve oprati. S tem je dr. Krek mislil, da je opran in očiščen in da zopet lahko sedi med izvoljenimi zastopniki dežele Kranjske. A kdo pozna žensko dušo! Takoj naslednji večer mu je Kamila Theimerjeva odgovorila v »Slovenskem Narodu«. Počila je bomba in dr. Krek se je moral sesesti na tla in je padel zopet nazaj v svoje zatišje. V odgovoru popisuje Kamila Theimerjeva, da jo je gospa dr. Šusteršičeva seznanila z dr. Krekom in da se je to znanje kmalu razvilo v prijateljsko. Dr. Krek je pa rekel, da ne vidi v nji le duševne prijateljice, nego ženo. Zavrnila ga je spočetkoma, toda po večmesečnem upiranju se je dne 28. decembra l. l. odločila vdati se dr. Krekovim

prošnjam in postati njegova, in sicer šele potem, ko se ji je opetovano zaklinjal, da mu bo njuna zveza prav tako sveta, kot postavni zakon in da dr. Krek nima proti tej zvezi prav nobenih verskih pomislekov. — Obenem je vložila tožbo zoper dr. Kreka in Jožeta Gostinčarja, kot odgovornega urednika »Slovenca«.

s **Iz seje deželnega odbora dne 20. septembra 1913.** Deželni glavar dr. Šusteršič je poročal o interministerijalni konferenci glede lovskega zakona; v nekaterih točkah se je dosegla med vlado in deželnim odborom, ki zastopa zakonske predloge, zblizanje, v drugih točkah zopet ne. Glede uničevanja zajca stoji vlada na stališču, da ima tudi ona in ne samo občine in deželni odbor odločevati; sicer pa izda sedaj ministrstvo poseben operat, ki se predloži deželnemu zboru. — Deželni glavar je nato poročal o predlogu občinskega sveta ljubljanskega, da naj prepusti deželni odbor mestni občini **gledališko poslopje** za prirejanje predstav pod edinim pogojem, da se uprizarjajo predstave po poprejšnji cenzuri deželnega odbora. **Dr. Šusteršič je predlagal, naj se ta predlog občinskega sveta ljubljanskega odkloni, ker deželni odbor nima povoda izpremeniti svojega stališča, podanega v odlokih z dne 31. julija, 22. avgusta in 5. septembra 1913.** Zastopnik narodno - napredne stranke gosp. dr. Novak je nasvetoval, naj se predlogu mestne občine ugotovi in tako v zadnjem času omogoči gledališka sezona. Predlog glavarja dr. Šusteršiča je **obveljal** in prošnja mestne občine se je **odklonila** proti glasu zastopnika napredne stranke. (Deželni odbornik dr. Zajec je med razpravljanjem o tej točki odšel iz dvorane in se vrnil, ko je bil predlog gosp. dr. Šusteršiča sprejet.) Podelile so se razne ustanove, podpore, nagrade; prošnja matere nekega gospoda veterinarca za podporo v svrhu študij, oziroma podaljšanja vzgojnine, se je odklonila, ker se je dotični veterinar udeležil znanega bojkotnega gibanja proti deželnemu odboru (z večino glasov). V Kočevju se vršijo od 13. oktobra 1913 do 17. januarja 1914 tečaji o prvi pomoči pri nezgodah pod vodstvom gosp. veterinarja Černeteta. — Oktobra meseca se vrši na raznih krajih premovanje goveje živine. Deželnemu odboru so bile predložene zakonske predloge glede vodovoda Stari trg in okolica v črnomaljskem okraju in glede uravnave hudournikov v Bohinjski dolini. — Prošnja občine Št. Peter na Krasu za ustanovitev zdravstvenega okraja v Št. Petru se je odklonila, ker se je tudi deželna vlada izrekla proti taki ustanovitvi. — Vodstvu avstro - ogrske šole v Aleksandriji se je dovolila podpora. — Igralcu Cerarju se je dovolila prosta uporaba gledališča za dve predstavi dne 4. in 5. oktobra 1913 v korist igralskemu oboju. — Za krško bolnišnico bo dobavljala dežela iz lekarne deželne bolnišnice vse lekarske potrebščine, če pritrudi temu

tudi deželna vlada. — Dovolile so se razne remuneracije.

s **»Branibor« slovenski mladini** je naslov koledarčku, ki ga je izdalo in založilo obrambno društvo »Branibor« za leto 1914. Cena mu je le 20 vinarjev. Koledarček je namenjen mladini in zlasti dijakom ga prav toplo priporočamo. Poleg koledarske vsebine ima precej ljubkih rodoljubnih pesmic naših pesnikov Župančiča in Golarja ter jako važne poučne, vzgojne in od domovinske ljubezni navdušene sestavke. Cena koledarčku je tako nizka, da si ga lahko vsakdo kupi. Naroča se pri društvu »Branibor« v Ljubljani. Vsak pravi Slovenec naj seže po tem koledarčku in vsak učenec in dijak naj si ga omisli, ker vsebina mu je tako idealna in navdušujoča, da ga ne moremo dovolj toplo priporočati. — Koledarček je uredil Rasto P.

s **O Johanci, ki krvavi pot poti,** nam pišejo iz Vodice: V petek, dne 12. septembra, je »svetnica« Johanca zopet močno krvavela: kar trikrat eno samo popoldne. Prišel jo je opazovat tiste dni tudi oče Valjavec, Salezijanec iz Ljubljane. Istočasno je bila z njim v Johanični sobi neka gospa. Stala je ob vzglavju svetnice in jo opazovala, kako »krvavi pot poti«. Pozorno je motrila Johanco in res opazila nekaj sumljivega. Namignila je poleg stoječemu patru in leta je segel pod odejo in privlekel izpod nje steklenico in jo vrgel »svetnici« v obraz, rekoč: »To je torej tvoja Marija!« V tistem hipu je tudi priskočil župnik in jel kričati: »Nič več se ne bo to pri meni godilo!« Toda »svetnica« ni prišla iz ravnotežja. Jela je zatrjevati, da lovi sveto rešno kri, da jo bo nesla na pokopališče in da z njo rešuje verne duše iz vic. Če so župnik in navzoči verjeli njenemu zagovoru ne vemo, vemo samo to, da hodi od tistega časa »trpet« k svoji sestri v Repnje. Prav hudo je bilo njeno »trpljenje« zlasti v kvatrnem tednu. Posebno hudo je »krvavi pot potila« v ponedeljek, kar do 11. ponoči. V pozni uri je poslala sestro po duhovnika, češ, da bo umrla. Sestra je šla klicat cerkvenika, a ta, ki že dobro pozna Johančine muhe, ni hotel zbuditi duhovnika. In tako živi »svetnica« še danes in še menda vedno »krvavi pot poti«. Gospoška pa še vedno mirno gleda in trpi te nezasižane škandale, ki se zde mogoči samo še v srednjem veku. Ali res ni nikogar v deželi, ki bi napravil konec temu brezvestnemu varanju nekega in neumnega ljudstva?

s **Specijalni kurzi za strojeznanstvo, elektrotehniko in za opravilnike parnih kotlov** na tukajšnji c. kr. državni obrtni šoli se prično z mesecem oktobrom. Vrše se v večernih urah, in sicer od 6. do 8. Prva dva kurza imata po 6 ur na teden in trajata do 30. aprila; tečaj za opravilnike parnih kotlov se vrši 3 ure na teden in traja štiri mesece. Vpisnina za vsak kurz znaša 2 K, drugih stroškov ni nikakih. Za udeležnike teh tečajev, ki si žele izpopol-

niti svoje znanje v **nemščini** in v **računstvu**, bo pouk v teh dveh predmetih po dve uri na teden. Vpisovanje v označene kurze se vrši v nedeljo, dne 28. septembra dopoldne od 9. do 12. Tečajji se vrše samo tedaj, če se zglasi zadostno število udeležnikov.

s **Edino dober pridelek** dá kavi dober okus, prijeten vonj in lepo barvo, zato kupujejo vse naše gospodinje Kolinsko kavno primes, ki je znana kot najboljši kavni pridelek, ima pa še to odlično prednost, da je pristno domače blago, edino te vrste sploh.

o Ljubljanska okolica o

Ij **Št. Vid nad Ljubljano**. Pretečena nedelja je bila za nas pravcati praznik. Obiskal nas je naš nepozabni, velezaslužni gospod Žirovnik. Kakor deca, ki se zbira okrog dobrega, ljubljenega očeta, ki ga že dolgo ni videla, prav tako smo obkolili Šentvidčani, stari in mladi, našega preblagega dolgoletnega vzgojnika in velikega dobrotnika naše občine. Naš dobri »oče« — tako namreč ga zovemo vsi — videč toliko vdanost in ljubezen, je bil ginjen do solz. Pri »Slepem Janezu« se je vršil res pravi družinski večer, kjer smo se vsi kot ena sama velika družina zopet enkrat pošteno povesečili v družbi našega milega »očeta«. Pri tem smo se živo spominjali na čas, ko so razni Šusteršiči, Lampeti in Zabreti, satanskega veselja pijani kar tulili, ko se jim je posrečilo, da so pregnali gospoda Žirovnika iz Št. Vida. Joj, kakšno huronsko veselje je zavladalo tedaj v Izraelu! A danes —? Medtem ko hodi g. Žirovnik, veseleč se sadov svojega truda in v svesti si spoštovanja in ljubezni, katero uživa med poštenimi Šentvidčani, s ponosom po Št. Vidu, se skrivajo razni Šusteršiči, Lampeti, Klanfarji in Zabreti, kakor politični ščurki pred strašnimi očitki, s katerimi jih švrka gospodična Kamila Theimerjeva in sto drugih. Da, da, božji mlini meljejo počasi, a sigurno in dnevi obračuna se za klerikalce že bližajo, pa strašni bodo.

Ij **Št. Vid nad Ljubljano**. Manj spovedi, je zaklical v nedeljo raz prižnice novi kaplan. Gospod je šele prišel v Št. Vid, pa že vidi nesramno licemerstvo raznih Klanfarjev in koritarjev. Vsak teden se pehajo okrog spovednice, seveda ne iz pobožnosti, le da se prikupijo gospodom. — Znani so nam pogovori iz spovednic, govori se o politiki, o motorjih itd., ne pa o grehih in ko pride od spovednice je zopet vse prej kot pošten katoliški mož, kakor pravi Zabret. Več čitati, več misliti, zakličemo mi in kmalu se bode te otresli pred sodkov, ki vas silijo in vežejo na vse prej kot poštene klerikalni terorizem. Potem bode te pa lahko ustregli želji gosp. kaplana.

Ij **Dravelj**. (P o p r a v e k.) Notica »iz Dravelj«, priobčena v zadnji številki

našega lista, se je vrnila, žal, pomotoma v naš list in ne odgovarja resnici. Prosimo cenjene gg. dopisnike, naj nam poročajo vedno le čisto resnico, kajti krivico delati ne maramo nikomur!

Ij **Kašelj**. (Čudoviti uspehi klerikalne vzgoje.) Kamnarjev ata so imeli 18letnega sina, ki je bil drugače še dosti čvrst in fest fant, a po mislih staršev še ne zadosti naobražen. Sklenili so torej, da ga v svrhu izobrazbe uvrste med krdele Orlov — ali po domače Čukov. Res tudi sad ni dolgo izostal. Komaj je sodeloval fant nekaj mesecev v tej izborni družbi, se je tako temeljito olikal, da je, naredivši med tem časom pri več ljudeh raznovrstne dolgove — ne da bi vzel od svojih ljubljenih staršev slovo — neko nedeljo dopoldne, rekši da gre k sveti maši — odšel in neznano kam popihal, zapustivši svojim staršem le žalost ter neplačane dolgove. Sinko je bil, predno je zašel v gori imenovano družbo, pošten in nepokvarjen; zatorej starši, varujte svoje otroke, da ne zahajajo v take zloglasne kroge, ako vam je dobrobit vaših lastnih otrok le količkaj pri srcu.

Ij **Iz Gor. Gameljnov**. »Dan« je dne 19. septembra poročal, da so domači fantje priredili fantovski plés, da o se med plesom sporekli in pustili dekleta, prijeli za steklenice in stole. Ker pa to ni resnica, hočemo resnico spraviti na svetlo. Godilo se je to drugače. Ježičani so sedeli pred Medveškovo gostilno in so peli, med petjem so metali za šalo steklenice in kozarce, ki so leteli proti plesnemu prostoru. Po nesreči je bila zadeta žena tamošnjega posestnika in tudi druge osebe, toda ne tako nevarno. Eden domačih fantov je Ježčane opozoril, zakaj mečejo steklenice in delajo zdražbo. Nato je skočil po domače Cundrov Cene z Ježice na mizo in razmetal vse steklenice in kozarce naokrog. Fantje z Ježice bi se radi topli, toda mi sovražimo tepež in se nismo hoteli. Kdo je torej povzročil prepir, je jasno.

o Dolenjske novice o

d **Iz Kresnic**. Iz našega kraja se še ni čulo glasu v »Slovenskem Narodu«. A ni potreba misliti, da smo vsled tega sami klerikalci tukaj. — Dne 14. septembra smo imeli volitev v okrajni cestni odbor. Volili smo skupaj s hotiško občino. Javnosti dobro poznani katoliški župan Franc Dernovšek je hotel na vsak način biti izvoljen. Da si pa zagotovi izvolitev, je hotiškega župnika Janeza Hromovca naprosil, da je on pisal kresniškemu župniku Janezu Dolinarju, da mora **on ves svoj vpliv** uporabiti med kresniškimi odborniki, da bo izvoljen pristni klerikalec Dernovšek in za njega je še celo delal tudi šmartinski župan Leopold Hostnik. Toda ves klerikalni štab ni mogel doseči s svojim vplivom, da bi bil izvoljen **petoliznik Dernovšek**. — Grozno smo se pregrešili, še misijon smo

imeli in ravno to nedeljo je bila **sklepna nedelja**. — In tu so ti neposlušni možje izvolili v **cestni odbor naprednega moža gospoda Franca Kukovca**. S tem se je pričelo tudi z našega Kresniškega vrha svitati proti zeleni Savi. Ponosno stopimo na plan ter možko zabrusimo duhovnim gospodom, da kar se tiče občinske in cestne uprave, naj nas puste v miru. **Mi hočemo sami sebi gospodariti, ker tudi sami plačujemo davke** in ta denar pa naj oskrbujejo možje, ki imajo čiste roke in pošteno vest. — Nikdar pa ne taki ljudje, ki niti ne pazijo na občinsko blagajno, ki jim je izročena v oskrbo. — Tak človek je hotiški župan Fran Dernovšek. Gledati bomo tudi morali, da se v naši občini razširi **edino pravi kmetijski list »Slovenski Dom«**. — Torej kmetje, glejte, da boste pridno razširjali na »Slovenski Dom«, ker če si bomo sami pomagali, takrat smemo upati na boljše čase. — **Torej na delo!**

d **Iz Hotiča pri Litiji**. Zadnji naš dopis je vzbudil pozornost glede tatvine občinskega denarja. — Nezadovoljnost rase od dne do dne zoper župana, ker je on v toliko zakrivil, da ni kot občinski predstojnik pazil, da bi se ravnalo z denarjem bolj previdno in kar meni nič tebi nič pustil lahkomišljeno večjo vsoto denarja brez vsakih obresti ležati v blagajni. Kakor smo zadnjič zatrjevali, se širijo govornice, ki naravnost kažejo, da je **tat iz Hotiča**. In tudi imamo **natančni dokaz, da blagajna ni bilo skozi okno odnešena**. — Zato imamo dve priči, kateri naj zasliši državno pravdnštvo in ti dve priči sta: **Avgust Končan**, Spodnji Hotič, hiš. št. 19 in **Franc Bajde**, Spodnji Hotič, hiš. št. 1. **Za danes pozivljamo državno pravdnštvo, naj takoj brzojavno ukaže sodišču v Litiji, da se imenovana zaslišita ter na licu mesta vrši sodnijska preiskava**. In ta dva bosta dala potrebne podatke sodniku. Davkoplačevalci opravičeno zahtevamo to, da se preišče cela zadeva, ker tem sumničenjem, ki se širijo po naši občini, se mora priti na jedra. — **Več davkoplačevalcev**.

d **Javen shod naprednih kmetov iz novomeške okolice**. Zavedni kmetje iz novomeške okolice in njih prijatelji iz Novoga mesta prirede to nedeljo, 28. septembra ob 2. popoldne v Müllerjevi gostilni javen shod, na katerem se bo predlagala ustanovitev »Neodvisnega političnega društva za novomeški okraj«. Kot sklicatelj shoda sta podpisana gg. Avguštin Žagar, posestnik in mlinar v Gor. Kamencah, ter Franjo Pirc, časnikar v Kandiji.

d **Jarčeva zvezda vgasnila na Muha-berju**. Tozadevno naše zadnje poročilo moramo v toliko popraviti, da je vladni komisar Golija najpreje nahrulil navzočega časnikarja Pirca, potem šele se je obregnil tudi ob gospo Derganc, katero je dal po orožniku odstraniti, ker je nekemu občanu iz Prečine svetovala, naj le gre na shod, vsaj je Jarc dovolil, da smejo vsi

občani iz prečinske občine na shod v sobo. Ta dva dogodka, ki sta se drug za drugim vršila, sta se v zadnjem poročilu zamjenjala.

d Iz prečinske fare. Novo pečeni odbornik Koklič iz Gor. Kamenc, ali kakor mu pravimo Gartnerjev Tonček, ima pa res smolo. Že dolgo časa ga noga boli, vse molitve in priprošnje k sv. Antonu in sv. Roku ne izdajo nič, iz noge teče gnoj, pa je amen. Zdaj pa je dobil še šest dni nenaprosenega dopusta, katerega bo prestal v veliki hiši za spreobrnjenje grešnikov v mestu blizo nad Krko. Ta dopust pa je takole dobil: Šel je na semenj v Novo mesto. Kot občinski odbornik v Prečini je mislil, da lahko stori kar se mu zljubi tudi v drugi občini. Mesto skrbi po posebnih možeh za to, da je na sejmišču red. Tudi našega Gartnerjevega Tončka je eden teh mož opozril na red na sejmišču. Pa Tonček je mislil, kaj boš ti meni zapovedoval, jaz sem občinski odbornik, ti si pa mestni delavec. In je hotel priti na sejmišče kakor je njemu bilo prav. Tega pa mož javnega reda ni smel dopustiti. Kar se Tonček zapodi v redarja, ga sune v prsi in ga prime za ušesa. Pozneje pa se je še nagrozil, da bi ga bil še bolj, če bi bila sama. Napadeni redar je moral ta napad ovaditi sodišču. In to je za prav spoznalo tako, da se bo občinski odbornik, Gartnerjev Tonček, šest dni pokoril za svojo prevzetnost in katoliško izobrazbo. Zdaj Tonček tarna okrog, češ, še nikoli v svojem življenju nisem bil šest dni z doma, drugače, če sem šel kam mlatit, na, zdaj pa bom moral iti šest dni v »kejho«. Res je Tonček, hudo je to, če se človeka z bolno nogo prime še taka smola. Ampak ta šestdnevni dopust ti bo še prav prišel. Noga se bo spočila in veliko čast si napravil vsem tovarišem v občinskem odboru, ki so bili s teboj vred izvoljeni na katoliški podlagi. Zakaj, še nobeden nima takega lepega dopusta kot ti.

d Iz Temeniške doline na Dolenjskem. To smo že večkrat povedali, da je naš župnik Tone Oblak očitno zagrešil svoj pravi poklic. On bi bil moral biti pravzaprav živinski mešetar, ne pa duhovnik. Kajti duhovnik bi se po Kristusovem nauku moral pečati samo z oznanjevanjem zapovedi, kakor jih je Kristus učil. In nikjer v sv. pismu ne beremo, da bi bil Kristus svoje učence učil, kako se svinjaki delajo, kako se prašiči rede, kako se krave molzejo, kako se z Marijinimi devicami občuje in kako se žepe polni z žuljev svojih faranov. Naš Kristusov namestnik pa vsa taka opravila in kupčije opravlja, ki jih Kristus ni nikdar učil. Po cele dni in tedne ga ni doma, hodi in kolovrati okrog po svojih kupčijah. Nekoč je na shodu svojim Marijinim puncam obljubil, da gre na božjo pot in da jim bo že odpustke poslal domov. To je tudi res storil. Premožnejšim dekletom je poslal razglednice z neko cerkvijo in pa nakaznico, da je treba za cerkev v tujem kraju denar poslati. To je gotovo lep

odpustek, ali ne? Ko se je vrnil domov, je pa v šoli kmetom razlagal, kako bi se dalo vse liberalne trgovce in obrtnike uničiti, če bi kmetje njega ubogali, pa bi napravili kmečko zadrugo na katoliški podlagi. On bi kupoval vse kmečke pridelke, če bi pa kmet pozneje kaj rabil, pa bi pri župniku kupil svoje ali svojih sosedov blago nazaj. To bi bila dobra kupčija za kmeta? Dobro, da še ni prišel na misel, da bi kmet moral vse, kar pridelal, znesti v farovž, za kar bi župnik kmeta in njegovo družino krmil v tistem modernem svinjaku, nad katerim bi se Kristus zjokal, če bi mu kdo povedal, da ga je na stroške faranov zgradil njegov namestnik Tone Oblak. K sreči ga je srečala neka druga misel. Njegovo dušnopastirsko srce ga vleče k ženskemu spolu, od katerega želi, da bi ženske redile kokoši, kokoši pa nosile jajca, jajca pa bi se nosila v mlekarno, kjer bi imela vsaka ženska za vsak jajček svoj predalček. O ti zlato srce ti Tonetovo, da še na kurja jajca nisi pozabil. Ampak drugo vprašanje pa je, kdo ima od vse te župnikove barantije s prašiči in mlekom in kurami in jajci največ dobička? Jaz sem bil med tistimi zaslepljenimi, ki še sedaj ne vedo, da jih župnik z vso to kramarijo samo molze. Pa bodo že še spregledali, ko bo najbrže prepozno. Jaz sem danes vesel, da mi je »Slov. Dom« še o pravem času odprl oči in sem postal

Spreobrnjeni klerikalec.

d Iz Št. Lamberta. Sedaj smo se namenili vam gosp. Cuderman vašo kosmato vest malo bolj natanko izprašati. Se li še spominjate, kaj ste nam prvo nedeljo obljubili, ko ste prišli k nam? Rekli ste, da naj bomo zagotovljeni, da bo zanaprej vsako nedeljo v eni uri minula maša s pridigo vred. A kako ste nas varali? No, pa vse bi prenašali, če bi od vas slišali raz leco božjo besedo. Toda, Cuderman take kozle zbija, da mu ni kos niti svetogorski Lovšin, ne Majdič. Sicer se pa vsem trem ne čudimo, saj so pravi bratci. Zadnjo nedeljo ob cerkvenem posvečevanju pride, ali bolje rečeno, se prilomasi Cuderman na leco. Takoj je nas pričel zmerjati vse vprek, posebno pa fante in dekleta. Dejal je, da vse premalo k spovedi hodimo. V sredo smo imeli takozvano celodnevno češčenje in je samo ob sebi umevno, da morajo ljudje k spovedi. Njemu se je pa zdelo, da se fantje vse premalo udeležujejo spovedi. Rekel je, da bi lahko na prste ene roke vse seštel. Vprašamo pa: kdo bo pa delal doma na polju, če bomo cel dan v cerkvi, zlasti sedaj, ko ima kmet največ dela. Vprašamo vas, kaj je Kristus rekel nekoč cestinarju, ki ga je vprašal: Gospod, kaj naj storim, da bom dosegel večno življenje? — Kristus mu je odgovoril: Vestno izpolnuj svojo službo, ne pa vedno v cerkvi tičati. Torej ne zahtevajte več, kakor je Kristus zahteval. Sicer pa vam še svetujemo, da se v cerkvi bolj lepo obnašate. Na svidenje!

d Iz Sinjega vrha ob Kolpi. Obnašanje našega gosp. Alojzija Jeriča se mora opisati. Podoben je naši babici, ki se jezi, če je ženske ne rabijo pri porodu in je zato iz jeze prosila za službo v Lukovem dolu na Hrvaškem. Tudi Jerič se jezi, če kdo misli s svojimi možgani in ne gre njega vprašat za svet. Saj je on najboljši računar, ki pa nikomur nič ne pove o računih cerkev, ki jih ima v oskrbi. Svetujemo mu, da si drugod poišče službo, zakaj čas se bliža, ko bo kmečka moč zrasla in se razum zbudil in bo kmet v gospodarskih in političnih rečeh sam mislil. Prihodnje leto se postavimo na noge in bomo brez vas dosegli svoj namen. Radovedni smo, kako misli bero pobrati, ali celo ali pol. O šoli se je že zadnjič pisalo, da je posebno hud na otroke iz Kota in Damelj in da neizmerno zahteva od njih, sicer jih ne pušča v višje oddelke. Mislimo, da Jerič še ni šolski vodja, torej naj ne komandira v šoli. Novic ni posebnih. — Vodarica z Vrha je padla in se hudo poškodovala. Škoda jo je, kajti ona nam prorokuje vreme in ve, kdaj je treba zelje saditi. Neka Johanca se odpravlja v Ameriko, menda zato, ker ji njen fant ni hotel obljubiti zaroke.

d Novi semenj v Tržišču se vrši v ponedeljek po sv. Frančišku t. j. dne 6. oktobra t. l. Ker nudi progga Trebnje Št. Janž ugodne zveze, je bil ta semenj lani prav dobro obiskan in je bila kupčija kaj živahna. Pričakuje se tudi letos mnogobrojne udeležbe.

o Gorenjske novice o

g Iz Begunj na Gorenjskem. Iz seje preslavnega občinskega odbora, točka 4.: soglasna zaupnica g. dr. Šusteršiču. Točka 8.: soglasno, da morajo med službo božjo **samo v Begunjah** gostilne zaprte biti. — Kaj ne, Jaka, za poč't! O Kolerašpitalu in o ribi pa prihodnjič. — —e—

g Iz Cerkelj. Lov krajevne občine Cerklje bo v kratkem nanovo za dobo 5 let oddan v zakup. Slišijo se govornice, da župnik Dolinar s svojimi koruzniki deluje na to, da noben sedanjih zakupnikov ne bo mogel zdražiti lova. Snuje se neko društvo, ki ima namen, zdražiti lov za tako visoko ceno, da noben drug ponudnik ne bo hotel toliko dati. Kako in kdo bo plačal vsakoletnih 800 K, kakor dosedanji zakupnik, to pa je vprašanje. Pa ne morda od drugih žuljev? Spitani Janša jako pridno deluje za po župnikovem načrtu nameravano lovsko družbo. Ta gospod Janša, ki ima za seboj lovu jako primerno izobrazbo, je gotovo vsega priporočila vreden, da bi na kožo davkoplačevalcev v sladki smetani pražil divjačino ter ž njo mastil svojo postarno Marijano. Tudi slav. Janez Čvekač nekam trdo postopa, odkar se je navadil lova pri Kebrih z denunciacijskimi ovadbami. Veliki mož, raje popravi podrtijo v Poženku, da ne boš imel potov in kazni pri sodišču. Na čigav račun vendar?

Izkušnjo za gonjača pa dela kaplan Hrvat, ki nepretrgoma vlačí svojega mačka po kaplaniji in Janžetovih prostorih, da še celo v cerkev ne gre brez njega. Pravi škandal in v pohujšanje mladine je, kako se obnaša to človeče v cerkvi. Ako je bolan, naj bo v postelji, ako je pijan, naj bo v stranišču. Tudi Ivanca hočejo imeti v tej družbi; ali mu morda stare krave premalo nesejo dobička, da hoče še z lovom obogateti? Janša, garantiramo ti, da ti ne boš nikoli lovil, kvečjemu domače kure ali pa devico srpanovo v svoji bajti. Ljudje božji in vsi zavedni kmetje, pridno čitajte napredno časopisje, razširjajte ga, zlasti dobite številko 214. »Slov. Naroda«. Tam boste brali, kaj je vse razkrila Kamila Tajmerjeva o deželni mogotci in klerikalnih koritarjih. Tam boste videli, zakaj gospod Zabret tako vneto nastopa, kadar pride v Cerklje krpate klerikalne podrtije, in veliko drugih težkih obdolžitvev se bere o klerikalnih veljakihi. Tako da bi Javornikov Tonček, naš župan, sramežljivo odstranil iz županske pisarne sliki dr. Šusteršiča in dr. Kreka, ta bogova klerikalnih koruznikov! Ali bi pa morda še svojo, če jo ima, obesil poleg njih z napisom: Amerika, S. 129. l. b. X. Pa zdravo!

Pa ni lovec.

o Notranjske novice o

n Dol. Logatec. Petletnica logaških Čukov. Da otmeno pozabljivosti slavni jubilej logaške čukulade, jim hočemo že iz hvaležnosti, da so nam v teh žalostnih deževnih dneh preskrbeli toliko zabave in toliko neprisiljenega smeja, posvetiti par vrstic. Veselih lic je pričakovalo staro in mlado »slavnostni« spreved 14 Čukov ob zvokih prvokrat javno nastopivše logaške čuka - bande. Kar začujemo neke čudne glasove in z največjo težavo in s kombiniranjem različnih glasov smo iz cele mešanice vendar spoznali najnovejšo orlovsko himno: »Das hören die Mädchen recht gerne«, pesem dunajskih in graških beznic. No, lep napredek! Najbrže je »Herr Lieutenant« logaškim bogomilam že preveč znana stvar, zato so zaslužni Čuki svojim nočnim spremljevalkam na ljubo vpeljali novo, razne občutke vzbujajočo himno. Vendar pa moramo lojalno priznati, da je edino Matiček z velikim bobnom izvršil svojo nalogo najmanj častno. O telovadbi, žal, ne moremo poročati, dasiravno je bila proglašena na lepaku na cerkvenih (!) vratih, ker namesto telovadbe so izvajali posebne vaje na orodju in na prostem, katerih imena do sedaj še ne poznamo. Ljudje pravijo temu »kozle udirati«. Gotovo bi dosegli v cirkusu svetovno slavo, na kar jih tem potom opozarjamo. Veselica se je vršila ob splošnem žretju in pitju. A zgražati se mora tudi najzagrizenjši klerikalec, da so se celo šolski otroci pijani in preklinjaje vračali brez spremstva na svoj dom ob pozni

polnočni uri. Gospod župnik, to pot ste gotovo zakopali glavo pod tri zglavnice, da niste videli in slišali plod svojega izobraževalnega dela! Mimogrede bodi omenjeno, da je po sokolski veselici župnik po cerkvenem opraviu poklical šolske otroke v zakristijo in zagrozil sokolskemu naraščaju, da jim bo že v šoli pokazal. — Morda mu ni znano, da je vsakega od sokolskega naraščaja spremil na dom njihov vaditelj že ob 9. zvečer (in to v poletnem času) in da niso dobili niti kapljice alkoholnih pijač. Kmetje, sedaj lahko sami presodite, komu lahko z lahkim srcem izročite svojo deco. Tudi bi vprašali slavno c. kr. okrajno glavarstvo, ali mu je znano, da je vračajoča se orlovska godba o polnoči igrala po cesti in potem še pred »Društvenim domom« in da imajo godbene vaje vedno preko zakonite ure? Dolgo smo trpeli, a sedaj si ne damo več kratiti nočnega miru. Gospodu župniku bi pa svetovali, da malo posveti v to nočno Sodomo in Gomoro. Snovi za pridige, za katero je vedno v zadregi, ima tukaj za par nedelj dovolj. Potem se revežu ne bo treba zatekati k samim pravljicam, ki mu gotovo ne bodo prinesle tako željene dekanske časti.

n Logaški Eks - Slomškar. Ne bi se pečali s to malenkostno osebicco, ki zna kakor kameleon izpreminjati svojo politično barvo, toda vprašati hočemo naprednjake, ki so na posojilnici zainteresirani, če jim je znano, da je g. Eks - Slomškar, ki ne zna varovati uradne tajnosti. Omenim le slučaj, ki se je zgodil lansko leto! Gosp. Eks - Slomškar je pripovedoval v ponavljalni šoli otrokom, da se s posojilom lahko zida. Tako je zidal v Logatcu posestnik. — In nato so ugibali otroci, kdo bi to bil. — Ko so pravega zadeli, se je on široko zakrohotal. Za danes le zahtevamo, da ga gosp. vodja posojilnice pouči o njegovih dolžnostih.

n Dolenji Logatec. Danes hočemo opisati, kako naš župan Remc z občinskimi uslužbenci surovo postopa. Pretečene dni je župan Remc v Debeljakovi gostilni popival. Noter je prišel tudi njegov bratec občinski tajnik Eržen s svojo soprogo. Dasiravno je tudi Eržen pristni klerikalec, je našega gosp. župana tajnikova predrznost, da si je upal v gostilno, kamor naš nekdanji vaški črednik zahaja, tako razkačila, da ga je najprej osorno pogledal od pete do glave in nato mu z ostrim glasom ukazal: »Ven se mi poberite, tukaj nimate nič opraviti!« Tajnik, od župana bolj izobražena oseba in navajen vojaške discipline, se županovemu povelju ni upiral, temveč je odšel iz gostilne. Tajnikova soproga pa, misleč, da ona ne spada pod županovo disciplino, je hotela ostati. A zdaj nanovo zadoni glas gospoda župana: »Tudi vi se mi spravite ven!« Odití je morala za soprogo. Mi se ne čudimo postopanju našega župana Remca, kajti od vola ne moremo zathevati več kot meso. Čudimo se pa gosp. tajniku Erženu, da se more on

kot vpokojeni orožnik nekdanjemu našemu občinskemu in cerkvenemu slugi tako po pasje pakoriti, kajti nam je znano, da se vpokojeni orožniki navadno bolj energično postavijo. Če pa to pasjo pokorščino klerikalizem s seboj prinese, je pa drugo vprašanje. Dne 12. t. m. je naš dični gospod župan Remc ubogega občinskega tajnika na nečeden način iz občinske pisarne vrgel, ker je menda zopet kršil strogo županovo disciplino. Kakor vsa znamenja kažejo, ni daleč čas, ko bo naš Remc občinskega tajnika na gola kolena klečati poslal, Voluharjev Jože bo pa še sam pesek prinesel. Pri vsem tem pa nam le še neko upanje ostane in to je namreč, da se bo tajnik Eržen za Remčevo predrznost še pošteno revanžiral, kajti nekaj že čivka v našem klerikalnem gnezdu, za to upamo, da se je že nekaj zleglo, pa ne, če bi bili že mladi »čuči«?

o Zagorske novice o

zg Še vedno shod na Sv. Gori in akademični gosp. dr. Zajec s svojim popravkom. Uverjeni bodite, gosp. urednik, da sem jaz s svojimi poročili vedno vesten in dostikrat rajši še kaj zamolčim. To sem tudi o dr. Zajcu storil, ker sem si mislil: dovolj bridkih si čul na Sv. Gori, naj ti vendar napram javnosti še milostno prizanesem. Dr. Zajec pa ni hotel moje naklonjenosti sprejeti, ampak nasprotno poslužil se je § 19. tisk. zakona in z njim hoče potom zavijanja bralcem »Slov. Doma« dokazati, da je v Zasavskem pogorju bliščeča zvezda. Smešnost in resnost sta pri dr. Zajcu dve nasprotujoči stvari. Dr. Zajec je že toliko nezmožen, da ne more biti resen, kadar pa hoče biti resen, postane smešen. Že samo njegovo obnašanje pokaže celo smešnost, kar sem najbolje opazil prvokrat, ko je bil na Toplici v šoli pri zaključku knjigovodskega tečaja. Že takrat sem hotel tega človeka javnosti v pravi luči pokazati, pa sem iz gotovega vzroka rajši zaenkrat zamolčal. Ko sem pa videl celo njegovo duševno obzorje na Sv. Gori, sem podal par škič slovenski javnosti in to v prvi vrsti v »Slov. Narodu« in v drugi v našem kmečkem glasilu »Slovenski Dom«. Torej v »Slov. Narod« ni hotel dr. Zajec poslati popravek, pač pa je počastil naše glasilo. Gospod urednik, gotovo ste zelo dobre volje, ko ste odprli pismo, v katerem je vam dr. Zajec poslal popravek. Tudi jaz sem se od srca nasmejaj, ker sem videl, da se je gosp. dr. Zajec, deželni poslanec in poleg tega še dobro plačan deželni odbornik, vendar enkrat naučil, da je pravilno sestavil svoj lažnjivi popravek. Radoveden sem, gosp. urednik, kako rešuje ta mož kot deželni odbornik akte, ki spadajo v njegovo področje. — Mislim, da ravno tako, kakor vam streže s popravki. Sedaj pa k popravku veleuglednega in veleučnega dr. Zajca. Ni res, da, ko pravim, da sem doživel poraz,

med vrsticami priznam, da je bil to poraz, res pa je, da tega nikakor ne priznam. — Kdor je bral vaš popravek, je videl, da ste nehote sami sebe obsodili in to vsled tega, kar ste v enem stavku zanikali, ste pa v drugem zopet med vrstami pritrjevali. Trdite, da kmetje niso zahtevali besedo, ali ni **Ivan Grabnar** pošten kmet, ki je vam take v brk zabrusil, da ste morali parkrat pogledati proti nebu in par požirkov dežnice popiti. In kaj ste mu odgovorili? »Vi, oče, če bi bili vi na par mojih shodih, bi bili takoj med našimi vrstami.« A pošten in pravičen kmet Ivan Grabnar jo je vam zabrusil, da preveč dobro pozna klerikalna sleparstva in vsled tega ga nihče ne bo pregovoril, **da bi šel k ljudskim sleparjem**. Res je g. Zajec, da ste vi rekli Zajcu, naj shod zaključi, tega se boste vendar še spominjali kot katoliški mož, če vam je namreč **še resnica sveta**. In s tem vi niste pustili, da bi Grabnar govoril, ko se mu je prej zagotovilo. Sedaj pa k deželni dokladi! Taufer vam je neštetokrat očital, **da niti vinarja deželne doklade ne plačujete**, in vi ste mirno to vtaknili v svoj žep. Šele proti koncu shoda ste se hoteli nekako izviti iz te zagate in ste rekli: »No, vidite, Taufer mi je prej očital, da pijem šampanjca in kadar res pijem šampanjca, mar ne plačam s tem deželno naklado?« »Oho, gosp. doktor, ob sebi umevno, da vsak deželan plačuje indirektno deželno naklado že s tem, če le kaj kupi za svoja usta. Tako deželno naklado s 40%, kakor jo mi plačujemo, jo pa vi, gosp. dr. Zajec, z ostalimi pristaši ne plačujete, oziroma morda le par vinarjev.« To vam je Taufer rekel, **in vi, gosp. dr. Zajec, ste bili na to tih**. Torej za danes končamo s tem, uverjeni pa bodite gosp. dr. Zajec, da zadeva: Shod na Sv. Gori, ni še končana, ker sedaj ima sodišče celo zadevo v rokah in tukaj bo tudi **gdčna. Kamila Theimer v nagoti pokazala prave ljudske sleparije. Razprava je razpisana na 1. oktober ob pol 10. pri sodišču v Litiji, soba št. 19**. Potem se bomo pa nadalje pogovorili o klerikalnem junaštvu.

Ostali slovenski kraji

o **Tolminsko**. Brihtni dopisuni, tako nas zmerjajo kmete klerikalni črnuharji, ki dopisujemo v naše glasilo »Slov. Dom«. Če je namreč v »Slov. Domu« priobčena kaka notica od kmetove žuljave desnice, zavpijejo klerikalci: Glejte, kako brihten dopisnik! O, le le, psovko sami požrite, se boste že še kesali! Kmetje, ki dopisujemo v naše glasilo, nismo lumpali po šolah, zapišemo kakor znamo. Kar pa je pisano, je od kmeta, torej od tistega, od katerega se vi črni klerikalci mastite. Dočim po »Domoljubu« kaplančeti sučejo nežne ročice, oblečejo se v kmeta, pogruntajo to in ono, seveda samo laž. Fej, sram vas bodi! To niste božji namestniki. Kristus je samo sveto vero učil, vi pa se iz kmeta norca delate. Tako pa ne pojde naprej. Bomo

videli ob volitvah. Ti, »Slovenski Dom, bodi ponosen na svoje dopisnike-kmete! Klerikalna ljubezen do kmeta obstoja tudi v tem, da klerikalni časopisi ne sprejemajo kmečkih dopisov, ker so — prenerodni. Kaj ne, lepa ljubezen, če ga odslovijo s tem? Videlo se je, kako je neki kmet poslal notico uredništvu nekega klerikalnega časopisa, pa dobil je tak odgovor, da so mu gotovo kar kolena drgetala. »Tistemu kmetavsu povemo, naj nas ne nadleguje s svojim pisarjenjem, mi ne sprejemamo kmetavskih dopisov. Mi prejemamo dopise od farjev, to je od tistih ljudi, katerim vi denar nosite. Vi kidajte gnoj in molčite! Na svidenje!« Oh, kako to lepo pristoja, kaj ne, pa kakšno srce za kmeta — po peklenko. Pa kako poznajo kmečke razmere ti hinavski svetodohtarji. Siti smo obljub, zato proč s takimi politikoni!

o **Pismo iz Amerike**. Malo se bere v stari domovini o nas ameriškanskih Slovincih. Tukaj smo zaposleni v železnih rudnikih in delamo stalno s primerno plačo. Delo naše je težko in tudi nevarno. — Čudil bi se nam človek iz stare domovine, ko bi nas gledal, ko pridemo iz rova: umazani, utrujeni, časih tudi raztrgani, posebno na nočnem šihitu. Knap je pa povsod baraba, tako bi nam rekel, kakor v starem kraju nazivljejo rudarje. Oglejmo si malo ta stan naših rojakov. Tu dobimo posestnika, rokodelca, kmečkega sina, dninarje in sedaj prihajajo še veleposestniki. Kaj je temu vzrok? Kmetu je oče zapustil nekaj dolga. Slabo posestvo je treba popraviti, kje naj dobi denar? Gre v posojilnico in ta mu da polovico vrednosti domačije. To vse porabi za popravila. Žena in otroci so dobro oblečeni, jedo namreč meso in kar je najdražje; domača hrana je le za prikuho. Tako se nabere kmetu precej višja vsota dolga. Letina je slaba, blaga nima za prodaj, kvečjemu kako tele. Kako naj plačuje obresti, da mu ne prodajo posestva? Hajd v Ameriko! Istotako gredo sinovi, da pomagajo očetu. Tako imajo tudi rokodelci in dninarji dobro plačo doma, ali od tega jim nič ne preostaja, da bi napredovali, ali si kaj prihranili za stare dni. V stari domovini se res težko živi, vsak hoče biti gospod, seveda brez dela in lepo oblečen. Premožnejši ljudje se teh delavcev sramujejo. A koliko so že poslali ti umazani delavci denarja v staro domovino! Revnejši si opomorejo in večji kmetje pa razdolže, če so v Ameriki pridni.

Gospodarstvo.

gsp **Praščja in perutninarska razstava v Št. Jerneju**, ki jo je priredila c. kr. kmetijska družba v torek, dne 16. septembra, se je izvršila ob najlepšem vremenu in ob mnogobrojni udeležbi razstavljalcev. Na prostornem sejmišču je bilo na dve strani v dveh dolgih vrstah postav-

ljenih 180 ograj za prašiče. Mnogo živali je moralo pa ostati na vozovih, ker je bilo premalo prostora pripravljenega. Perutninarska razstava je bila razvrščena v dveh dolgih vrstah ob vsaki strani ceste, ki pelje proti Orehovici. Ves vtisk razstave je bil prav ugoden in se je za to zahvaliti zlasti načelniku kmetijskega društva gosp. župniku Lesjaku. Razstava je posebno uspela glede razstavljenih prašičev, ne samo po številu razstavljenih živali, ampak tudi po tem, da je bilo mnogo prav lepih živali, ki so enega in drugega obiskovalca spodbujale k posnemanju take lepe reje. Priglašeni je bilo 33 mrjascev in 200 svinj, nad polovico teh s praseti. V presojevalni komisiji z razstavo prašičev so bili deželni veterinarski referent Munda, ravnatelj Rohrman, poslanec Bartol, strokovni učitelj Malásek, župan Karlin in župan Potočar. Razdelilo se je skupaj 74 premij v vrednosti 1100 K. Za perutninarsko razstavo je bilo priglašeni 141 kokošij, 62 rac, 22 gosi in 46 puranov. V presojevalni komisiji so delovali živinorejski nadzornik Legvart, tajnik perutninarskega odseka Jamnik, računski revident Bukovec, trgovec Novoselec in posestnika Fabjan in Gergovič. Prisodilo se je 80 premij v skupnem znesku 600 K. V tem oddelku so se najbolj odlikovali purani. Deželni odbor je dal za razstavo 800 K podpore.

Premovanje goveje živine. Deželni odbor kranjski priredi letos meseca oktobra premovanje goveje živine v sledečih krajih: Dne 8. oktobra v Šmartnem pri Litiji, dne 9. oktobra v Lukovici, dne 10. oktobra v Šmartnem pri Kranju, dne 13. oktobra v Senozečah na Krasu, dne 14. oktobra v Horjulu, dne 15. oktobra v Lescah, dne 16. oktobra v Kostanjevici, dne 18. oktobra v Velikih Laščah, dne 20. oktobra v Žužemberku. Premovanje se prične vsakokrat ob 10. uri dopoldne. Premovali se bodo biki, krave s teleti in brez telet ter lepe telice. Za vsako goved, ki se pripelje k premovanju, je imeti seboj živinski potni list. Koder se vodijo rodovniki in zapisniki poizkusne molže, je prinesiti seboj tudi izpiske iz rodovnika in zapisnika o poizkusni molži. K premovanju prignana živina mora biti točno ob določeni uri na premovalnem prostoru, ker bi se sicer na prepozno prignane živali ne moglo ozir jemati. Živina mora biti dobro osnažena ter krave zjutraj pomolzene, ker bi se sicer od premovanja izključile. Premovanja se lahko udeleži vsak živinorejec iz občin bližnje okolice, kateri je lastnik najmanj pol leta k premovanju pripeljane živali. Prednost pri premovanju ima pašna živina, živina članov živinorejskih zadrug in živina, ki ima seboj izpiske iz rodovnika ter zapisnika o poizkusni molži. Vsak živinorejec more dobiti le po eno premijo za vsako vrsto razstavljenih živali. Poleg premij se bodo delile tudi diplome onim živinorejcem, ki razstavijo v posameznih vrstah po več lepih živali.

LISTEK.

Begunci.

Povest izza francoske vojske.

(Dalje.)

III.

Drugo jutro so prebudili župana Brinška težki koraki, ki so odmevali po veži.

Mati županja je pritekla v sobo, kjer je še spal Brinšek in tako prestrašen in preplašen je bil njen obraz, da se je prestrašil tudi Brinšek sam, meneč, da se je gotovo pripetila kaka nesreča.

»Kaj je?« jo je vprašal kar v eni sapi in planil iz postelje.

»Oh, opravi se hitro, Matija! So že prišli! Z njim moraš, da jim pokažeš fante!«

»I, no!« je zagodrnjal Brinšek in se hitro napravljal — »to vendar ni nič tako groznega. Daj, steci in jim prinesi žganja. Naj pijejo, dokler se ne opravim, saj so gotovo lovili celo noč!«

Brinškovka je nato odhitela in iz veže se je čulo nekaj moških glasov in ropotanje s stoli.

Ko je Brinšek vstopil v vežo, so vstali vsi štirje biriči, ki so imeli debele gorjače in ob pasu nekaka podolgasta bodala in čez prsa vsak po eno vrv, da so izgledali kakor konjederci.

Največji, bradat črnolasec, je stopil k Brinšku in mu podal roko.

»Ali ste vi »rihtar?« ga je povprašal z zelo globokim glasom. A ker so se tisti hip v ozadju odprla vrata, je odmaknil od njega pogled in se zazrl v Marjanico ki je vsa prestrašena vstopila.

»Ali ste vi »rihtar?« ga je povprašal z zelo globokim glasom, a ker so se tisti hip v ozadju odprla vrata, je odmaknil od njega pogled in se ozrl v Marjanico, ki je vsa prestrašena vstopila.

»Jaz sem, jaz,« mu je pritrdil Brinšek in zadovoljno prikimal, kot da mu je ta čast v veliko veselje.

Marianica je počasi pristopila k njim in ogledovala zdaj enega, zdaj drugega, dokler ji ni pokazal Brinšek s prstom na vrata, od koder je prišla.

»Kaj zijaš!« je zarenčal in jo ostro pogledal. »Pojdi po svojem poslu, to te nič ne briga!«

Potem pa se je obrnil zopet proti biričem.

»Vem, po kaj ste prišli, ampak recite, kar hočete, ob zelo neugodnem času ste jo primahali. To je ravno tako, kot bi šli divje peteline po dnevu streljat. Kaj mislite, da kakega dobite!?«

»No, saj je še zgodaj,« je pripomnila Brinškovka, videč, da so zgrbančili biriči obraze v sila nezadovoljive gube.

»Kaj ti veš?« jo je zavrnil Brinšek.

»Naj bo zgodaj, ampak vstali so že po-

vsod! Že zdaj so vas gotovo videli, ko ste prišli v mojo hišo?«

»Po vasi nismo šli,« je opomnil tisti, ki je govoril z Brinškom prvi. »Tu za vrtom smo prišli čez travnik, a tam nas gotovo niso opazili, ker megla je gosta, da bi jo lahko rezali.«

Brinšek je premišljeval in nikakor mu ni bilo po volji, da bi šli kar od hiše do hiše, ker je vedel, da tako ne dobe niti enega.

»Veste kaj,« — je dejal počasi — »najbolje bo še takole. Tamle notri v sobo sedite, jaz pa bom poklical fante vsakega posamič in kdor pride, ga zgrabite.«

»Saj bo menda tako res najbolje,« je dejal eden izmed biričev.

»Samo, ako že kaj ne slutijo?«

»Seveda slutijo, saj že celo vedo, da jih bomo pobirali. Tisti Jernejc, saj ga gotovo poznate, berač in ves nebodigatreba, se je snoči priklatil v vas in natrobil fantom še gotovo več kot je resnica.«

»Koliko pa jih je bilo v Zadolu?«

»Enajst,« je dejal župan, a ko smo pretaknili za njimi kote, smo dobili samo dva.«

»Pa se je govorilo, da nobenega,« se je začudil Brinšek.

»Kdo to pravi? so oporekali biriči. »Dva, a za drugimi še pojdemo. Še Koblarjev Janez, županov sin, je zbežal.«

»Kaj ga ne bo Koblar odkupil?« je začudeno vprašal Brinšek in kar kri mu je silila v lice, ko je čul, da je Janez med begunci.

»I seveda ga bo,« je razlagal črnolasi, bradati birič, »a ga je samo malo strašil, ker ne mara tistega dekleta kot bi oče rad, fant pa je mislil, da meni oče resno in jo je popihal. No, se že vrne!«

»No, to je pa lepa,« se je čudil Brinšek in majal z glavo. Da ga Koblar ne bo odkupil? — No, seveda, radi dekleta se je šlo. Veste, pri nas se je ženil, ampak očetu to ni bilo po volji — pa je prišlo tako. No, sedaj pa res kar vstopite!«

Brinšek jim je odprl vrata v sobo in biriči — kakor so jih vsi imenovali — so se postavili za vrata, da takoj vsakega zgrabijo, ki vstopi.

Brinšku pa se je zdelo previdneje, da pošlje po fante Marjanico, ko če gre sam, ker potem bi gotovo takoj kaj slutili.

»Marjanica!« jo je poklical, ker je v kuhinji ni bilo in tudi žena ni vedela, kam je odšla.

»Marijana!« jo je poklical še enkrat, ker tako jo je imenoval, kadar ga je kaj vjezilo.

Za nekaj časa je Marjanca pritekla iz dvorišča in bila je videti vsa zmedena in preplašena.

»Kje pa se potikaš, kadar te človek rabi?« jo je najprej oštel, nato pa ji namignil, naj stopi bliže.

»Pojdi!« ji je začel razlagati počasi, »najprej k Drmalcu. Povej Matjažu, naj pride takoj k meni, ali si razumela? Takoj!

Ker ga moram nekaj vprašati. Ako ga ni doma, naj postopi za njim oče in mu pove isto. Ti pa pojdi tačas k Boštjanovim in povej Mihelnu isto kakor Matjažu. Takoj naj pride k meni. Ako te kdo povpraša, zakaj, reci, da ne veš. Gorje ti, ako poveš, da so v hiši biriči. Ti pojdeš v ječo, ako poveš kaj takega. Sedaj pa pojdi in glej, da mi opraviš kot sem naročil.«

(Dalje prih.)

Zdravstvo.

Zglavje pri postelji ne sme biti previsoko. Ako imaš visoko zglavje, ne morejo pljuča in srce prav delovati, ker je vrat preveč upognjen in ves prsni koš stisnjen. Že otroke je treba navaditi na nizko zglavje in jim ne tiščati mnogo blazin pod glavo. Nizko zglavje naj imajo tudi tisti, ki imajo kratko sapo. Le jetični, ki so skoro brez pljuč, morajo imeti visoko zglavje.

Bolni na srcu naj se večkrat na dan vležejo za kakih deset minut na kak divan ali pa ob lepem vremenu na trato na prostem, in naj nekoliko bolj globoko dihajo, kakor po navadi. Kdor ima slabotno srce, naj gibanja ne pretirava, pač pa je dobro, če si da včasih masirati roke, noge in stran nad srcem. Kolikor je mogoče, naj se tak varuje alkohola in sploh uživanja pijače, da nima srce nepotrebne dela. Koristno je umivanje života vsak drugi dan z vodo, ki ni prehladna.

Listnica uredništva.

Gosp. dr. I. Zajec, deželni odbornik itd. v Ljubljani: Niti eden dosedanjih Vaših popravkov ni odgovarjal zakonitim predpisom, zato smo že štiri vrgli v koš. Če smo pa priobčili par popravkov, smo to storili le na ljubo našim bralcem, da se prepričajo, kaj in kako Vi popravljate. Videli ste, da bi bilo bolje molčati, ker ste jih potem še desetkrat več izvedeli. Ker nam pa Vaš poraz na Sv. Gori le preveč jemlje dragocenega prostora in ker ne smatramo Vašo osebo za tako znamenito, da bi se v vsaki številki o nji govorilo, zaključujemo danes shod na Sv. Gori za toliko časa, dokler nam zopet ne pridete s kakim popravkom. Povemo pa, da bomo odslej priobčili le zakonitim predpisom odgovarjajoče popravke. Odločno se pa zavarujemo proti **neresnici** v vašem pismu z dne 22. t. m., da si dovoljujemo korekture v Vaših popravkih, da izpuščamo stavke itd. Zatrjujemo vam s pošteno besedo, da smo Vaše popravke do pičiče dobesedno priobčili in niti ene črke izpremenili ali izpustili. Prihodnjič se blagovolite poprej prepričati in primerjati prepise — če jih imate — potem šele kaj takega trditi.

Gosp. župnik Ivan Hromec v Hotiču: Kadar nam pošljete pravilen, zakonu odgovarjajoč popravek, ga bomo radevolje priobčili.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 20. septembra 1913.

Linc: 20, 47, 70, 24, 15.

Dvignjene v sredo, dne 24. septembra 1913.

Trst: 3, 33, 89, 54, 62.

Alojz Šlajpah iz Velike Loke, sedaj v Krškem gostilničar, naznanjam, da kdor hoče kupiti 68

dobrega vina ali mošta,
dolenjskega in bizeljskega,

sem pripravljen vsakemu dobro in pošteno postreči kot dosedaj. Pri meni se dobijo vedno različne pokušnje.

Spoštovanjem

Alojz Šlajpah.

Kdo hoče URO ZASTONJ!

Da svoje izborne žepne ure udomačimo povsod, razdelimo 5000 ur **zastonj**. Pošljite mi natančen naslov samo na dopisnici na tvornico ur

JAKOB KÖNIG, DUNAJ III/2.
Postamt 45, Fach No. 369. 67

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

Sladni čaj - znamka Sladin!

Kri! polovico prihranka tudi na mleku in sladkorju in okusen zajtrk, južino! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo **sladni čaj**. Ako se pa uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima

Moč! ime Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lenin-nerstrasse šte. 109, Josefstädterstrasse šte. 25, Radetzkyplatz šte. 4. V Gradcu: Sackstrasse šte. 4.

Zdravje! karne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse šte. 109, Josefstädterstrasse šte. 25, Radetzkyplatz šte. 4. V Gradcu: Sackstrasse šte. 4.

Priporočljiv za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tvrdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb. 3

Lastna tovarna ur v Švici
1887
Zahtevajte „JUBILEJNICENIK“ zastonj
1912
Fr. Čuden, Ljubljana.

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	72	1	92
1 „ „ „ II. „ . . .	1	52	1	72
1 „ „ „ III. „ . . .	1	40	1	48
1 „ telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 „ Prašiči na klavnici . . .	1	12	1	30
1 „ kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	3	60
1 „ masla surovega . . .	2	60	2	80
1 „ masti prašičje . . .	1	80	2	00
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	72	1	92
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 „ sala . . .	1	80	1	92
1 „ surov. margarinkega masla . . .	2	40	0	—
1 „ kuhan. margarinkega masla . . .	2	60	3	—
1 jajce . . .	—	09	—	0
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 „ „ posnetega . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	20	3	60
1 piščanec . . .	1	20	1	30
1 golob . . .	—	40	—	60
1 raca . . .	2	20	3	—
1 gos . . .	3	60	0	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	35	40	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	35	00	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	34	40	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	33	60	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	33	10	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	32	50	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	31	80	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	28	20	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	16	60	—	—
100 „ koruzne moke . . .	24	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	50	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	44	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	30	—	—
1 „ graha . . .	—	—	—	—
1 „ leče . . .	—	28	—	—
1 „ kaše . . .	—	32	—	—
1 „ ričeta . . .	—	26	—	—
100 kg pšenice . . .	23	—	—	—
100 „ rži . . .	18	50	—	—
100 „ ječmena . . .	17	00	—	—
100 „ ovs . . .	19	50	—	—
100 „ ajde . . .	24	00	—	—
100 „ prosa belega . . .	—	—	—	—
100 „ „ navadnega . . .	19	—	—	—
100 „ koruze . . .	18	50	—	—
100 „ činkvantine . . .	22	00	—	—
100 „ krompirja . . .	5	00	—	—

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 8 do 11 K.
Cena mehkeemu lesu 7—do 8—K.
Trg za seno slamo, in stello.
Na trgu je bilo
voz sena 7 — 7 50
„ slame 5 50 6 50
„ stelje 3 00 4 —
„ detelja 7 50 0 —

! Samo K 4.85 ura, verižica, vžigalo, s 6 užigalniki. !

Krasna fantazijska srebrna remontoarska ura za gospode.

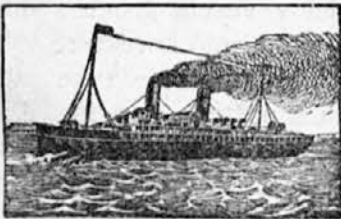
Soliden, ploščnat in bogato graviran oklop z jako dobrim anker-delom, točno idoča s triletnim pisanim jamstvom, z elegantno **amerikansko double-zlato kavalir-verižico** in modernim nikelnastim žepnim vžigalom z 6 rezervnimi vžigali, zadostujoči eno leto. Vse skupaj proti povzetju, za samo **K 4.85.**

Pri naročilu 6 garnitur se da 1 garnitura zastonj.

Trgovina ur **SCHAECHTER LEOPOLD**

Dunaj 194—XVI/2 Lerchenfeldergürtel 5. — Zamena ali denar vrne.

Samo 5 dni iz HAVRE v NEW-YORK

vozijo francoski brzoparniki, najkrajša in najcenejša vožnja.

Veljavne vozne listke (šifkarte) za Ameriko in vozne liste iz Amerike nazaj v domovino po najnižji ceni — izdaja **edini**

Brzoparniki: 13

France, La Provence, La Savoie, La Lorraine, La Touraine, Roshambeau.

Ed. Šmarda
oblast. konces. potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

: Samo pet dni! : v hiši Kmetke posojilnice, nasproti „Figovca“.

Na vse prijatelje

dobre kave!

Ste pokusili kavo z kavinim pridatkom :Franck:? Dobite na mizo čvrstejši ter barvovitejši zvretok. — :Franck: iz zagrebške tovarne je le pravi z kavinim mlinčkom.

